

Rejserapport om Socialudvalgets studietur til Sydkorea

Tidspunkt: 30. august – 7. september 2024
Sted: Seoul, Sydkorea
Deltagere: Delegationsleder, Katrine Daugaard (LA), Karina Adsbøl (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Birgitte Bergman (KF), Camilla Fabricius (S), Linea Søgaard-Lidell (V), Victoria Velásquez (EL)
Ledsaget af: Udvalgssekretær, Charlotte Avnsted-Vilman, udvalgssekretær, Mikkel Bjerregaard, udvalgsassistent, Sherie Del Prado Falding Sørensen

1. Formål

11. oktober 2024

Formålet med studieturen til Sydkorea var at belyse international adoption, for på et mere oplyst grundlag at kunne være med til at træffe beslutninger om fremtiden for internationale adoptioner til Danmark. Programmet afspejler de forskellige aspekter rundt om international adoption – f.eks. både Danmarks samarbejde med Sydkoreas Sandhedskommission og PAS (Post Adoption Services).

Studieturen blev ikke foretaget med et udgangspunkt i for eller imod adoption, men med et ønske om at blive mere oplyste om problemstillingerne. Socialudvalget ønskede at belyse, hvordan man ser på, adopteredes ret til egen historie, og at blive klogere på, hvad man politisk kan gøre for at hjælpe dem, der er blevet adopteret. Studieturen havde i øvrigt et fokus på demografiske udfordringer og lave fødselsrater i Sydkorea.

2. Baggrund¹

I alt 8.782 adoptioner er ifølge Ankestyrelsens oplysninger gennemført fra Sydkorea til Danmark i årene 1970 til og med 2022. 7.220 af disse adoptioner blev gennemført fra 1970 til og med 1989.

AC Børnehjælp gennemførte de sidste adoptioner fra Sydkorea i 1997, mens Terre des Hommes formidlende adoptioner fra Sydkorea frem til år 2000. DanAdopt fortsatte samarbejdet med Holt, og da AC Børnehjælp og DanAdopt i 2015 blev fusioneret til organisationen Danish International Adoption (DIA), fortsatte DIA samarbejdet frem til 2022.

¹ I dette afsnit gengives tekststykker fra hhv. Ankestyrelsens undersøgelse fra januar 2024 af adoptionsformidling fra Sydkorea til Danmark i 1970'erne og 1980'erne og et internt notat om adoption i Danmark aktuelt og samarbejdet med Sydkorea udarbejdet af Social- og Boligministeriet ifm. studieturen.

Den 16. januar 2024 offentliggjorde DIA, der i dag er Danmarks eneste adoptionsformidlende organisation, at organisationen ville afvikle sine adoptionsformidlende aktiviteter. Forud for dette havde Ankestyrelsen, der fører tilsyn med DIA's adoptionsformidling, den 12. januar 2024 truffet en afgørelse om at iværksætte et skærpet tilsyn med DIA's samlede adoptionsformidling. Dette var begrundet i, at Ankestyrelsen vurderede, at DIA gentagne gange, mod bedre vidende, havde tilsidesat væsentlige regler i adoptionsformidlingen. Ankestyrelsen er øverste administrative adoptionsmyndighed i Danmark samt dansk centralmyndighed efter Haagerkonventionen om adoption.

Ankestyrelsen vurderede, at der er skabt en betydelig usikkerhed om, hvorvidt DIA generelt er i stand til at løfte de opgaver, som organisationen har ansvaret for, i overensstemmelse med de danske og internationale regler på området. International adoptionsformidling i Danmark er, som følge af DIA's bestyrelses beslutning om at afvikle, derfor aktuelt midlertidigt sat i bero.

Der er endnu ikke truffet en beslutning om den fremtidige tilrettelæggelse af international adoptionsformidling til Danmark, men den 4. juni 2024 vedtog Folketinget en ændring til adoptionsloven, der giver hjemmel til, at det adoptionsformidlende arbejde midlertidigt kan fortsætte i Ankestyrelsen, hvis DIA lukker helt ned. På sigt skal der tages stilling til den fremadrettede adoptionsformidling i Danmark.

Den 1. oktober 2024 oplyste Social- og Boligministeriet, at DIA har orienteret ministeriet om, at DIA snarest og senest med udgangen af oktober måned vil overdrage sine opgaver som adoptionsformidlende virksomhed.

Ankestyrelsen har i januar 2024 offentliggjort en undersøgelse af adoptionsformidling fra Sydkorea til Danmark i 1970'erne og 1980'erne. Formålet med undersøgelsen var at tilvejebringe viden om generelle forhold i adoptionsformidlingen i Sydkorea i den pågældende periode, og derigennem give adopterede fra Sydkorea mulighed for en bredere og dybere indsigt i den kontekst og det system, som deres adoption blev gennemført i.

Det er besluttet, at Danmark i perioden fra 2025-2027 skal gennemføre en større historisk undersøgelse af international adoptionsformidling til Danmark i form af en uvildig undersøgelse. Undersøgelsen vil kortlægge den historiske udvikling i adoptionsformidling, og har som undersøgelsen af adoptionsformidling fra Sydkorea til formål at tilvejebringe oplysninger, der understøtter de adopteredes ret til kendskab til deres egen historie. På nuværende tidspunkt er der afsat midler til, at undersøgelsen kan afdække adoptionsformidlingen fra de ti lande, hvorfra der er adopteret flest børn til Danmark i perioden 1964-2016. Dette inkluderer Sydkorea.

Sydkorea

Internationale adoptioner fra Sydkorea startede i 1954, hvor der kort efter Korea-krigen var et stort antal forældreløse børn, hvoraf mange havde en ikke-koreansk forælder. I mange tilfælde var der tale om børn af amerikanske soldater, der blev opgivet til international adoption, og der vurderes at være adopteret omkring 4.000 børn i perioden 1955-1961. Den mere institutionaliserede adoption startede i 1960'erne og nåede et højdepunkt i 1980'erne, hvor der ifølge koreanske statistikker blev bortadopteret 66.511 børn i perioden 1980-1989.

De børn, der i dag opgives til adoption, er oftest børn af enlige forældre. Ifølge det koreanske sundhedsministerium var 90 % af de i alt 492 børn, der blev adopteret i 2020 født af ugifte mødre. Internationale adoptioner fra Sydkorea til vestlige lande, herunder Danmark, har i senere år været genstand for kritik fra særligt de adopterede, der har forsøgt at finde deres biologiske ophav. De koreanske adoptionsbureauer, der forestod adoptioner, har været anklaget for at have forfalsket dokumenter, i nogle tilfælde forbyttet børn og manipuleret forældre til at opgive børn til adoption.

Den koreanske sandheds- og forsoningskommission (Truth and Reconciliation Commission) har på baggrund af en anmodning fra en lang række adoptivbørn fra bl.a. Europa indledt en formel undersøgelse af forholdene for international adoption.

3. Væsentlige punkter fra besøget

I dag er det ca. 200 børn, som årligt adopteres fra Sydkorea til udlandet. I 1980'erne var det i nogle år ca. 8.000. Dette står i modsætning til, at landet har oplevet en markant økonomisk vækst siden 1960'erne. Myndighederne valgte i flere årtier ikke at føre tilsyn med adoptionsbureauerne, og for adoptionsbureauerne blev det en god forretning at adoptere børn til udlandet. Myndighederne bad i 1980'erne i to omgange lederne af adoptionsbureauerne om at indstille den konkurrence, der var opstået på adoptionsområdet. Siden 2011 har der været et styrket tilsyn med adoptioner.

Delegationen mødtes med Truth and Reconciliation Commission (TRC), der undersøger sager om sydkoreanske adopterede i Europa og USA fra midten til slutningen af det 20. århundrede, hvor der er mistanke om, at deres oprindelse er blevet forfalsket eller tilsløret. TRC skal undersøge, om den sydkoreanske stat eller de sydkoreanske adoptionsformidlende organisationer har misbrugt deres magt i forbindelse med adoptionerne, og om der kan placeres et ansvar hos dem. Kommissionens undersøgelse forventes afsluttet i maj 2025. Danmarks ambassade i Seoul vil orientere Socialudvalget, når

kommissionen fremlægger sine konklusioner. Konklusionerne vil ikke være juridisk bindende.

På flere af møderne blev det påpeget, at der er gennemført ny lovgivning i Sydkorea om adoption i 2023 – loven kan oversættes til Protected Birth Act eller Safe Birth Act. Lovgivningen betyder, at ugifte mødre lovligt kan give deres nyfødte børn væk anonymt. Formålet er at beskytte mor og barn, men flere, herunder professor Helen Noh og professor So Rami og advokat Hwang Pilkyu, der er eksperter i hhv. international adoption og menneskerettigheder, kritiserede, at lovgivningen bryder med børns ret til at kende deres ophav og understøtter det sociale stigma mod ugifte mødre. Samtidig eksisterer "Baby Box"-konceptet, hvor mødre kan efterlade deres nyfødte børn, stadig, hvilket sammen med den nye lovgivning kan trække udviklingen i en negativ retning.

Undervejs mødtes delegationen med flere koreanerne, som kunne fortælle en personlig historie om, hvordan de mistede kontakten til et barn eller en bror eller søster gennem international adoption. Det var tilfældet ved møderne med Han Tae Soon og dr. Shin Pilshik. Her var børnene i flere tilfælde blevet gjort forældreløse i deres papirer, selvom det ikke var tilfældet². Andre oplysninger i papirerne var ligeledes forfalskede eller manglende, hvilket gjorde det svært for de adopterede at finde deres familie i Sydkorea. Delegationen mødtes også med KUMFA, der er den største civilsamfundsorganisation, der arbejder for (ugifte) mødres rettigheder i Sydkorea. Forholdene er bedre end tidligere, men der kan stadig gøres meget på området.

I mødet med direktør Lee Kyung Eun fra Human Rights Beyond Borders (HRBB) hørte delegationen om arbejdet med at forsvare adopterede menneskers ret til at kende deres oprindelse og løfte adoptionsspørgsmål til at blive anerkendt af offentligheden som almindelige menneskerettigheder.

² Begrebet "forældreløs" blev drøftet på flere af møderne, da fortolkningen i sydkoreansk og dansk kontekst ikke er den samme. Ankestyrelsen skrev i sin rapport fra januar 2024, jf. SOU alm. del - Bilag 97 (folketingsåret 2023-24), følgende:

"Begrebet "orphan" blev brugt som en bred betegnelse både for børn, der blev forladt af deres forældre, for børn, der blev overdraget af biologisk slægt, forældreløse og hittebørn. Begrebet blev dermed ikke udelukkende anvendt i beskrivelsen af de børn, hvor identiteten på deres forældre var ukendt. Derfor er den danske oversættelse af begrebet til "forældreløs" ikke altid retvisende.

Undersøgelsen viser, at det sydkoreanske familieregistreringssystem gjorde det muligt for biologiske forældre at undlade at opføre barnet som en del af deres slægt. Hvis de biologiske forældre ikke registrerede barnet i famileregisteret, blev barnet i forbindelse med adoptionsprocessen registreret som værende uden slægt og kunne dermed adopteres som "orphan", selvom barnet eventuelt havde kendte forældre."

Delegationen mødtes ligeledes med National Human Rights Commission of Korea (NHRCK), der er en kommission til beskyttelse og fremme af menneskerettigheder. Kommissionen har interviewet 658 adopterede, hvoraf størstedelen mente, at Sydkorea ikke havde nogen legitim ret til at bortadoptere dem. Kommissionen undersøger i øjeblikket, hvilke tiltag de vil anbefale regeringen at tage iht. adoptionsområdet. Det følger af ny lovgivning, at international adoption skal betragtes som sidste udvej for at sikre barnets velfærd.

Delegationen besøgte parlamentet og mødtes med Sundhed- og Velfærdskomiteen, der er Sydkoreas pendant til det danske Socialudvalg. Komiteen svarede på delegationens spørgsmål om international adoption og havde selv spørgsmål til bl.a. handicapforholdene i Danmark.

På mødet med NCRC, der er en offentlig institution, dedikeret til at fremme børns velfærd, herunder levere postadoptionstjenester til oversøiske adopterede og deres familier, hørte delegationen om arbejdet med at sikre smidige processer for indhentningen af informationer og dokumenter i adoptionsager. Tidligere var adoptionsbureauerne ligeledes ansvarlige for indhentning af dokumenter, men det ansvar ligger alene hos NCRC nu.

Delegationen mødtes også med KoRoot og Danish Korean Rights Group (DKRG), der støtter og hjælper oversøiske adopterede og deres familier med at finde deres biologiske koreanske familier.

Delegationen mødtes med KSS, som er et af adoptionsbureauerne, der sendte børn til Danmark. Adoptionsbureauerne spiller ikke den samme rolle i samfundet som tidligere, og de ansatte i dag vil ikke stilles til ansvar for fejl begået i fortiden.

Delegationen havde et enkelt møde uden fokus på international adoption. Mødet med Præsidentudvalget handlede om, hvordan man imødegår aktuelle demografiske udfordringer, som lav fertilitetsrate og det aldrende samfund. Sydkorea og Danmark står med nogle af de samme udfordringer. Problematikken med den lave fertilitetsrate er dog mere ekstrem i Sydkorea. I 2023 fik en sydkoreansk kvinde i gennemsnit 0,7 børn. I Danmark var tallet 1,5.